

Lucas 1: 25

Eerste advent, 2 december 2018, Heusden,
Viering Heilig Avondmaal

Gemeente van Christus,

Zacharias wordt stil gemaakt...

Doet me denken aan de befaamde theoloog Heiko Miskotte die als jonge predikant op een ochtend tegen zijn gemeente zei: *Gemeente, ik heb u vanmorgen niets te zeggen.*

Miskotte was even opgebrand. Te hard gewerkt. Te veel nagedacht. Te moe. Te veel hooi op zijn vork genomen. Te veel zorgen. *Gemeente, ik heb u vanmorgen niets te zeggen.* Je moet maar durven. Het was wel een preek die mensen jaren later nog na konden vertellen.

Overigens was de carrière van Miskotte daarmee niet voorbij. Sterker nog zijn theologische carrière kwam pas na die crisis goed op stoom! Na zijn stilte heeft hij juist nog ontzettend veel gezegd en gepreekt en geschreven.

De priester Zacharias valt ook stil. Hij kan, als hij uit het Heilige der Heilige komt om het volk te zegenen, alleen maar zwijgend een paar gebaren maken.

Wij zijn geneigd om het zwijgen van Zacharias te zien als een oordeel over zijn ongelooft. De tekst geeft ook wel enige aanleiding daartoe.

De priester Zacharias – van een afstandje is er weinig op de man aan te merken. Zijn vrouw Elisabeth en hij zijn vrome en gelovig mensen, die zich strikt aan de geboden en wetten van de Heer houden. Hun kinderloosheid dragen ze als een stil verdriet. Ondanks zijn ouderdom doet Zacharias plichtsgetrouw zijn werk. Maar als hij op Grote Verzoendag het grote zoenoffer brengt in het Heilige der Heilige... en als hem dan aan de rechterkant van het reukofferaltaar een engel van de van de Heer verschijnt.... Dan breekt er iets in Zacharias.

De boodschap die de engel hem brengt is beslist schokkend. *Wees niet bang, Zacharias, want je gebed is verhoord: je vrouw Elisabeth zal je een zoon baren, en je moet hem Johannes noemen. Hij zal groot zijn in de ogen van de Heer... Hij zal vervuld worden met de Heilige Geest... en hij zal velen uit het volk Israël tot de Heer hun God brengen. Als bode zal hij voor hen uitgaan in de geest en de kracht van Elia ... en zo zal hij het volk gereed maken voor de Heer.*

De reactie van Zacharias is die van een vermoeide, uitgebluste, opgebrande oude man: *Hoe kan ik weten of dat waar is? Ik ben een oude man, en ook mijn vrouw is al op leeftijd... Menselijk gezien ...*

Gabriel antwoordt dan: *Omdat je geen geloof hecht aan mijn woorden, zul je stom zijn en niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.*

Het zwijgen, het stilvallen van Zacharias is een oordeel dat God velst over het ongeloof van Zacharias. Maar in de Bijbel is het oordeel van God nooit alleen maar straf. Gods oordeel is steevast de keerzijde van Zijn genade en barmhartigheid. In Gods NEE klinkt altijd ook Gods JA door. Vergelijk het met een vader of een moeder die zijn of haar kind straft: hoe meer je van je kinderen houdt, hoe harder je roept dat ze op moeten letten in het leven. Je boosheid is het bewijs van je betrokkenheid, van je liefde. Als je merkt dat je niet eens meer de moeite neemt om boos te worden op je kind (of je partner), moet je je echt zorgen gaan maken. Gods oordeel is ook een bewijs van zijn liefde.

Volk van Israël, ik heb u vanmorgen niets te zeggen.

Toch is het nog niet gedaan met de oude Zacharias. Integendeel!

Als Zacharias in onze tijd had geleefd, zouden we waarschijnlijk gezegd hebben dat hij getroffen was door **een burn-out**. Dat hij was is opgebrand, al zijn krachten weg, al zijn vertrouwen kwijt, de kaars was op, hij krijgt opeens niets meer voor elkaar

Een burn-out is iets zeer ingrijpends. Ik heb wel eens iemand gesproken die een burn out had gehad, en die zei: *Ik wens het niemand toe, maar ik had het nooit willen missen. Want die vreselijke burn-out was ook de time-out, waarin ik de tijd en de kans kreeg om terug te keren naar mijn kern. Hoe wil ik werkelijk leven, hoe wil ik verder gaan? Dankzij die burn-out heb ik het roer om kunnen gooien.* Het was vreselijk, maar ook goed.

Misschien herkent u zichzelf wel in die opgebrande Zacharias. Ik wel, soms. We worden een dagje ouder. We gaan maar door. We moeten door: met werken, en zorgen, en gedoetjes. In ons persoonlijke leven. Ook in de kerk! We gaan maar door: de hele bijbel gelezen, adventsproject voorbereid, prachtige adventsster gemaakt. Geweldig!

Maar... hoe staat het nu echt met ons geloof? Geloven we nog dat God inbreekt in ons bestaan, wonderen kan verrichten, toekomst geeft. Geloven we er nog in dat Jezus naar ons toekomt? Geloven we nog echt in Kerst?

Of zijn er momenten dat we ons soms net als Zacharias opgebrand voelen.

Uitgepraat. Burn-out?

De opgebrande Zacharias gaat een lange stille tijd in, van minstens 9 maanden. Maar het bijzonder van zo'n stille tijd is, dat er juist in die stilte iets nieuws kan worden geboren.

Zo zal het ook gaan. De stille tijd van Zacharias zal blijken een heilzame en vruchtbare tijd te zijn.

Zacharias zal weer tot zichzelf komen. En tot God. En tot zijn vrouw. In zijn burn-out laait zelfs de liefde voor zijn vrouw opnieuw op! (Mooi wonder!) Want, zo lezen we: *Toen zijn tempeldienst voorbij was, ging hij terug naar huis. En korte tijd later werd zijn vrouw Elisabeth zwanger.*

Dat is een prachtige wending van ons evangelie-gedeelte. In de stilte begint God iets nieuws. God gebruikt de stille tijd van Zacharias om de komst van de Messias voor te bereiden. Dat is iets heel groots, en het gebeurt allemaal gewoon bij Zacharias thuis. In de tempel werd Zacharias via een engel door God aangeraakt. Thuis vindt het wonder van de wedergeboorte plaats. Thuis verandert Zacharias van een uitgedoofde, opgebrande man in *een lichtdrager van God*. En thuis gaat er een nieuwe, onverwachte toekomst open in de geboorte van een bijzonder kind, Johannes de Doper. Dat gebeurt allemaal gewoon thuis, ergens midden in de wereld. Daar zal ook Jezus straks geboren worden: niet in de tempel, maar in de wereld, in een stal. Want juist in het gewone leven gebeuren de grootste wonderen.

Vroeg of laat, gemeente, vallen we allemaal stil, vrijwillig of gedwongen. Net als Zacharias. Maar juist in die stilte, in die leegte, wil God ook ons leven vernieuwen. En ons geloofsleven. En ons kerkelijk leven. Stilte of leegte is een ander woord voor ruimte - ruimte voor God. Ruimte om tot ons te komen. Ruimte om opnieuw in ons geboren te worden. Ruimte om het werkelijk Kerst te laten worden.

Laten wij elkaar een gezegende adventstijd met de nodige stiltemomenten toewensen.

Amen.